

Leidraad werkwijze en verslag bijzondere curatoren ex artikel 1:250 BW

Inleiding

Deze leidraad is tot stand gekomen op initiatief van het Landelijk Overleg Vakinhoud Familie en Jeugdrecht van de rechtbanken (LOVF) en het Landelijk Overleg Vakinhoud Familie- en jeugdrecht hoven (LOVF-hoven) in samenwerking met de Landelijke Werkgroep bijzondere Curator (een overlegorgaan binnen de rechtspraak). De leidraad is bestemd voor de bijzondere curator die is benoemd op grond van artikel 1:250 Burgerlijk Wetboek (BW). Voor de bijzondere curator die is benoemd op grond van artikel 1:212 BW bestaat een aparte Leidraad.

Werkwijze

Uit de tekst van artikel 1:250 BW volgt dat de bijzondere curator de minderjarige zowel in als buiten rechte vertegenwoordigt. De bijzondere curator heeft primair een ondersteunende rol en dient door middel van gesprekken met de minderjarige en de ouders/voogd(en) te trachten het conflict/de belangenstrijd in der minne op te lossen.

De bijzondere curator kan een afzonderlijke procedure opstarten als hij dit in het belang van de minderjarige acht. Een bijzondere curator/gedragsdeskundige heeft daarvoor de bijstand van een advocaat nodig.

Doorgaans zal de bijzondere curator betrokken worden in een lopende procedure. Het conflict kan bijvoorbeeld gaan over omgang, hoofdverblijf of gezag. In de beschikking van de rechtbank/ het gerechtshof wordt de taak van de bijzondere curator zo concreet mogelijk omschreven.

In een lopende procedure ondersteunt de bijzondere curator het kind en brengt de bijzondere curator de mening van het kind naar voren richting de ouders dan wel voogd(en). In echtscheidingsprocedures kan de bijzondere curator – al dan niet in overleg met een mediator – een rol spelen bij het opstellen van het ouderschapsplan, door de ouders (en de mediator) op de belangen en rechten van het kind te wijzen. Bij gebrek aan resultaat kan de bijzondere curator zo nodig de rechter vragen een regeling te treffen op grond van artikel 1:253a en/of artikel 1:377g BW.

In alle gevallen dient de bijzondere curator contact te hebben gehad met het kind. In zaken waarin minderjarige(n) van 8 jaar of ouder zijn betrokken, zal in ieder geval een persoonlijk gesprek met het kind/de kinderen dienen plaats te vinden.

Als een gedragsdeskundige wordt benoemd kan een contact met het kind, bijvoorbeeld in aanwezigheid van (een) ouder(s), al geïndiceerd zijn vanaf de babyleeftijd. Het nut van dit contact kan gelegen zijn in het observeren van de interactie tussen ouder(s) en kind.

De bijzondere curator dient ervoor te zorgen dat de belangen van het kind zo goed mogelijk belicht worden, dat het kind zich gehoord voelt en dat zijn belangen worden meegewogen in de belangenstrijd/het conflict. Van de bijzondere curator wordt verwacht dat hij aan het kind zijn rol op leeftijdsadequate wijze uitlegt en toelicht.

De bijzondere curator licht het kind in dat hij ook met anderen (ouders, voogd(en), derden) zal gaan praten en legt uit waarom hij dit doet. De bijzondere curator benadrukt aan de minderjarige zijn neutrale, onafhankelijke positie.

De rechtbank/ het gerechtshof verwacht van de bijzondere curator dat deze met alle belanghebbenden/partijen (meestal het kind/de kinderen en de ouders) afzonderlijk een persoonlijk gesprek heeft. Onder bijzondere omstandigheden kan de bijzondere curator volstaan met een telefonisch contact als een persoonlijk contact uitgesloten of onhaalbaar is. Ook kan gebruik worden gemaakt van videobellen. In het verslag dient gemotiveerd te worden aangegeven waarom een persoonlijk contact niet tot de mogelijkheden behoorde.

Naast gesprekken met de ouders en minderjarige(n) kan het onder omstandigheden noodzakelijk zijn dat de bijzondere curator een gesprek voert met een derde (school, pleegouders, gezinsvoogd e.d.). De rechtbank/ het gerechtshof zal dit in de benoemingsbeschikking aangeven en zal in dat geval ook vermelden met welke derde een gesprek gewenst is. Overigens staat het de bijzondere curator ook vrij om op eigen initiatief een gesprek met een derde te voeren, als wordt ingeschat dat deze derde belangrijke informatie kan verschaffen.

Voorts wordt de bijzondere curator verzocht om binnen het kader van de opdracht en taakomschrijving al datgene te doen wat in het belang van de minderjarige kan worden geacht.

Het verslag

Het verslag bestaat uit een weergave van de gevoerde gesprekken, een weergave van de overige bevindingen van de bijzondere curator en een onderbouwd standpunt over het verzoek en over een eventueel verweer.

Verder dient de bijzondere curator/advocaat zich uit te laten of voldaan is aan de wettelijke vereisten die aan het verzoek worden gesteld. Daarnaast vermeldt de bijzondere curator of hij gelet op het resultaat van de gesprekken toewijzing van het verzoek al dan niet in het belang van de minderjarige acht en onderbouwt hij dit standpunt. Hij/zij brengt een advies uit aan de rechter. Als de bijzondere curator geen advocaat is en namens een (procesonbekwame) minderjarige een verzoek in wil dienen, dan zal hij/zij een advocaat in moeten schakelen.

Gelet op de beslissing van het Regionaal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg te Amsterdam (ECLI:NL:TGZRAMS:2016:26) dient de rapportage van de bijzondere curator/

gedragsdeskundige te voldoen aan de criteria die het Centraal Tuchtcollege voor Gezondheidszorg hieraan stelt. Dit houdt in dat:

- A. in het rapport de feiten, omstandigheden en bevindingen worden vermeld waarop het berust;
- B. het rapport blijkt geeft van een geschikte methode van onderzoek om de voorgelegde vraagstelling te beantwoorden;
- C. in het rapport op inzichtelijke en consistente wijze uiteen wordt gezet op welke gronden de conclusies van het rapport steunen;
- D. het rapport de bronnen vermeldt waarop het berust, waaronder begrepen de gebruikte literatuur en de geconsulteerde personen;
- E. de rapporteur binnen de grenzen van zijn deskundigheid blijft.

Als het uitvoeren van een onderzoek onmogelijk is gebleken, dan dient de bijzondere curator de redenen van deze onmogelijkheid te vermelden.

Termijn van indiening van het verslag

De bijzondere curator dient binnen vier tot acht weken (de exacte termijn staat in de beschikking) na zijn benoeming bij de rechtbank/ het gerechtshof het schriftelijke verslag van zijn bevindingen in te dienen, tenzij anders wordt beslist. Na ontvangst van het verslag zendt de rechtbank/het gerechtshof het verslag aan partijen/belanghebbenden met het verzoek daarop binnen veertien dagen te reageren, eveneens tenzij anders wordt beslist.

Uitstel van de termijn van indiening betekent een onnodige vertraging van de procedure. De bijzondere curator dient zich dan ook aan de termijn te houden en dient zich bij aanvaarding van de taak te realiseren dat dit van hem verwacht wordt.

Als (in uitzonderingsgevallen) het verslag door omstandigheden van het onderzoek niet tijdig kan worden ingediend, dan onderbouwt de bijzondere curator het uitstelverzoek en geeft hij aan binnen welke termijn het onderzoek en verslag wel afgerond kunnen zijn. Afhankelijk van de aard van het uitstelverzoek, bepaalt de rechtbank/ het gerechtshof, of de zaak opnieuw pro forma zal worden aangehouden dan wel op een zitting wordt gepland. Deze toelichting maakt het lezen van het procesreglement niet overbodig. Het procesreglement is te vinden op [Familie- en jeugdrecht | Rechtspraak](#).

De zitting

Indien de minderjarige 8 jaar of ouder is en nog niet door de rechtbank/ het gerechtshof is gehoord, zal deze worden uitgenodigd voor een kindgesprek. Het horen van het kind kan voorafgaand aan de zitting plaatsvinden of op een ander moment.

Als de bijzondere curator het zinvol acht dat een minderjarige, jonger dan 8 jaar, wordt gehoord door de rechtbank/ het gerechtshof, kan de bijzondere curator dit gemotiveerd aangeven in het verslag. Dit geldt ook voor het geval dat de bijzondere curator een nieuw gesprek met de (reeds gehoorde) minderjarige zinvol acht. Ook als de minderjarige tijdens het kindgesprek wil worden bijgestaan door de bijzondere curator, kan de bijzondere curator dit aangeven bij de rechtbank/ het gerechtshof.

De bijzondere curator dient het kind uit te leggen wat de bedoeling is van het kindgesprek

en uitleg te geven over de gang van zaken bij de rechtbank/ het gerechtshof.

Omdat de bijzondere curator een andere positie heeft dan een advocaat van belanghebbenden/partijen verschijnt hij niet in toga.

Op de zitting licht de bijzondere curator zijn verslag van bevindingen toe en reageert hij op de standpunten van de overige aanwezigen.

Nazorg

Voor kinderen is de uitspraak mogelijk moeilijk te lezen en te begrijpen. Het is aan te bevelen ter afronding in een persoonlijk gesprek uitleg te geven over de uitspraak en de consequenties daarvan.

Hoger beroep

Bij instelling van een rechtsmiddel herleeft de taak van de bijzondere curator.

Een toevoeging geldt zowel voor werkzaamheden in eerste als in tweede aanleg. Tussen de Raad voor rechtsbijstand en de rechtspraak geldt de afspraak dat het gerechtshof de bijzondere curator die in eerste aanleg betrokken was in hoger beroep automatisch als belanghebbende aanmerkt. Het beroepschrift wordt aan de bijzondere curator verstrekt en er wordt een verweertermijn gegeven. Een kopie van de (oproep)brief van het gerechtshof is voldoende voor de Raad voor de rechtsbijstand om een nieuwe toevoeging af te geven voor de procedure in hoger beroep. Als de bijzondere curator hoger beroep instelt, dan wordt door het gerechtshof een ontvangstbevestiging verzonden. Voor de nieuwe toevoeging door de Raad voor rechtsbijstand volstaat een kopie van deze ontvangstbevestiging.

Van de bijzondere curator wordt verwacht dat hij/zij de minderjarige(n) opnieuw uitnodigt voor een gesprek en het gerechtshof uiterlijk tien dagen voor de zitting schriftelijk informeert over de laatste stand van zaken, die op de zitting nog nader kan worden toegelicht. De minderjarigen worden ook in hoger beroep uitgenodigd voor een kindgesprek en kunnen desgewenst aangeven dat de bijzondere curator bij dat gesprek aanwezig is.